

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

24.06.2019

Vår ref:

2019/6107

Deres dato:

21.06.2019

Deres ref:

2019/5078

Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13
7100 RISSA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inge Hafstad, +47 74 16 80 66

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i Mefjellområdet - Indre Fosen kommune

Indre Fosen kommune får avslag på sin søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i deler av Åfjord og Verran kommuner, Mefjellområdet. Avslaget begrunnes i et beskjedent skadeomfang, samt at det ikke kan sannsynliggjøres at fellingsforsøk rettes mot skadegjørende individ. Avslaget ble formidlet muntlig mandag den 24. juni 2019 kl. 12:25.

Søknad

Indre Fosen kommune v/Tore Solli søkte den 21. juni 2019 kl. 12:50 muntlig om skadefellingstillatelse på en kongeørn i deler av Åfjord og Verran kommuner. Indre Fosen søker på vegne av et interkommunalt samarbeid mellom syv kommuner på Fosen, herunder Åfjord og Verran kommuner. Den muntlige søknaden ble fulgt opp av en skriftlig søknad sendt på e-post til Fylkesmannen senere samme dag.

Bakgrunnen for søknaden var funn av til sammen 12 kadaver (tre sauer og ni rein) tatt av kongeørn på Fosen siden 1. mai 2019 og frem til søknadstidspunktet. Søker påpeker at det er en pågående skadesituasjon forvoldt av kongeørn på Fosen, samt med mye beitedyr i utmark er skadepotensialet stort. De dokumenterte skadene må ansees som vesentlig. Fellingsforsøket kan i dette tilfellet rettes mot bestemt skadegjørende individ.

Deler av Fosen er med i et pågående prosjekt for å se på kongeørn som skadevolder på sau og lam. Søker ber derfor om at det i en eventuell fellingstillatelse settes vilkår om at etablerte par og voksne individer, samt radiomerkede kongeørner unntas fellingstillatelsen.

Lovgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 12.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I § 12 i rovviltforskriften om skadefelling av kongeørn heter det:

"Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltlovens § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen".

I kommentarene til § 12 i rovviltforskriften står det videre:

"For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven."

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Rovdata publiserte våren 2015 en rapport som estimerte antall hekkende par av kongeørn for perioden 2010 – 2014 i Norge (Dahl m.fl. 2015 – NINA Rapport 1158). Rapporten estimerer i underkant av 1000 hekkende par i Norge (61 – 87 i gamle Sør-Trøndelag og 64 – 69 i gamle Nord-Trøndelag). I og med at det er brukt andre metoder i utarbeidelsen av dette estimatet er det ikke mulig å tallfeste utviklingen fra 2004 (850 – 1200 hekkende par) og 2008 (1176 – 1454).

Daværende Fylkesmannen i Nord-Trøndelag engasjerte i perioden 2009 – 2013 Norsk institutt for naturforskning (NINA) til å foreta en statusoppdatering på alle kjente kongeørn lokaliteter, samt nykartlegging av kongeørn i gamle Nord-Trøndelag (Nygård & Østerås 2014 – NINA Rapport 1011). dette arbeidet inngår i Rovdata sin rapport våren 2015 (NINA-Rapport 1158). Resultatene fra 12 intensivt overvåkede områder i perioden 2015 – 2018 viser at bestanden av kongeørn er forholdsvis stabil (www.rovbase.no – NINA-Rapport 1225, 1304, 1442 og 1602). Med bakgrunn i det vi vet om

kongeørnbestanden i Norge og Trøndelag vil ikke en eventuell felling av et individ true artens overlevelse eller det genetiske mangfoldet (jf. nml. § 5).

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldlovens § 8. Per i dag er ikke overvåkingssystemet for kongeørn like godt som for de andre store rovdypene. Det mangler et godt nok system for å registrere bestandsendringer hos kongeørn. Rovdata sin rapport (NINA Rapport 1158) er et viktig steg videre for å få gode bestandstall og tallfeste bestandsutviklingen hos kongeørn. Den intensive overvåkingen av kongeørn har startet opp på 12 ulike områder. Dette er en del av det kontinuerlige arbeidet med å forbedre overvåkingen av kongeørn, noe som vil medføre at kunnskapsgrunnlaget rundt kongeørn og forvaltningen av denne vil bedres jf. prinsippet i § 8. Imidlertid gir NINA rapport 1158, samt de fire årsrapportene fra den intensive overvåkingen et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere søknaden (jf. nml. § 8).

Fylkesmannen anser kunnskapsgrunnlaget som godt nok for å fatte vedtak i saken og tillegger føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt, selv om Fylkesmannen mener at bestanden av kongeørn må forvaltes med forsiktighet. Siden Fylkesmannen gir avslag på søknaden om felling av kongeørn, anses ikke bestemmelsene i §§ 10- 12 for relevante i denne sammenheng.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

Det er dokumentert eller antatt tre sau/lam og ni reiner drept av kongeørn på Fosen siden 1. mai 2019, hvorav åtte er tatt av kongeørn i juni måned. Det siste kadaveret var et lam tatt av kongeørn ved Bjørndalsheia i Åfjord kommune en gang i perioden 19. – 21. juni. Kadavrene fordeler seg slik:

- Osen – en sau/lam og tre reinsdyr
- Verran – en sau/lam og tre reinsdyr
- Indre Fosen – to sauer/lam
- Åfjord – to reinsdyr

Rovviltforskriftens § 12 gir Fylkesmannen hjemmel til å gi betinget skadefellingstillatelse på kongeørn. Imidlertid stiller denne særbestemmelsen strengere krav for å innvilge en fellingstillatelse enn hva som gjelder for de andre store rovdypene. Forskriftens § 12 sier blant annet at fellingstillatelser kan gis for å stoppe en *pågående skadesituasjon*, men at det ikke er mulig å gi tillatelse kun for å forhindre fremtidig skade. En eventuell fellingstillatelse på kongeørn skal også rettes mot det *bestemte individet* som volder *vesentlig* skade.

Skadeomfanget på Fosen er forholdsvis beskjedent, med tre sau/lam og ni reinsdyr dokumentert eller antatt tatt av kongeørn i de syv Fosen kommunene siden 1. mai 2019 (fire i mai og åtte i juni). Innenfor det omsøkte fellingsområdet er det kun fire reinsdyr som er dokumentert eller antatt tatt av kongeørn, hvorav tre reinsdyr i mai og et i juni (16. juni). Fylkesmannen vurderer et såpass begrenset skadevolum til ikke å tilfredsstille kravet i rovviltforskriftens § 12 om at det skal være voldt *vesentlig skade* før en eventuell søknad om skadefellingstillatelse kan innvilges.

Dersom Fylkesmannen skal gi fellingstillatelse på kongeørn skal fellingsforsøket rettes mot bestemte individer, jf. forskriftens § 12. I søknaden opplyses det at en ung kongeørn (under seks år) er observert ved flere av kadavrene, men at det ikke kan utelukkes at skadene er forårsaket av flere individer. Søker vurderer den identifiserte kongeørna til å utgjøre et betydelig skadepotensial. Erfaringer fra satellittmerkede kongeørner i Finnmark og foreløpige data fra Fosen tilsier at ungfugl (et år eller eldre) og eldre ikke-territoriell kongeørn streifer over store områder, slik at man ikke har noen garanti for at det skadegjørende individet fremdeles oppholder seg i området (Jacobsen m.fl.

2014 – NINA Rapport 1023). Det er ikke grunnlag for å vurdere vandringsmønstret for unge og eldre ikke-territoriell kongeørn i Trøndelag annerledes enn i Finnmark. Det knytter seg derfor stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle det riktige, skadegjørende individet av kongeørn. Felling av en kongeørn vil derfor mest sannsynlig ikke redusere sannsynligheten for fremtidige skader forvoldt av kongeørn i beiteområdet.

Fylkesmannens vedtak:

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 12 har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:

- *Indre Fosen kommune sin søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i deler av Åfjord og Verran kommuner avslås.*
- *Avslaget begrunnes med at det ikke er forvoldt vesentlig skade, samt stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle riktig skadegjørende individ.*

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim, og sendes Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inge Hafstad
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Verran kommune	Liaveien 1	7790	MALM
Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD